

УДК 631.1

ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

А.М.Бойко, асистент

Миколаївський державний аграрний університет

Обґрунтовано пропозиції для підвищення платоспроможності та запобігання банкрутству сільськогосподарських підприємств.

Перехід України до ринкових відносин привів до відповідної зміни концепції платоспроможності, понять і принципів банкрутства суб'єктів підприємництва. У життєдіяльності будь-якого підприємства існує ймовірність прояву кризових явищ, уникнути яких у багатьох випадках неможливо, проте можна зменшити їх гостроту.

Питання співвідношення витрат і доходів на сучасному етапі розвитку економіки набирають все більшої ваги у виживанні підприємств у конкурентному середовищі. Це зумовлено тим, що прибуток законодавчо визнано як мету та головний оцінковий критерій господарської діяльності.

Проблемам витрат і доходів сільськогосподарських підприємств різних форм власності присвячено праці П.І.Гайдуцького, М.Я.Дем'яненка, Г.Г.Кірейцева, М.Й.Маліка, П.Т.Саблука, А.К.Сука тощо.

Проте визначення витрат і доходів ускладнюється внаслідок наявності кризових явищ в економічному механізмі, важко прогнозованих процесів зростання цін на енергоносії, глобальних змін клімату, необ'єктивності отримуваних даних через нестабільну оцінку основних та оборотних активів, землі, праці. Тому з'являється необхідність більш поглибленого, комплексного дослідження даного процесу, оскільки від нього залежить покращення справ у сільському господарстві.

Недостатня теоретична розробленість питань платоспроможності і запобігання банкрутству, вплив на них витрат і до-

ходів товаровиробників, а також нагальна потреба практичного вирішення даної проблеми для конкретних господарських формувань свідчать про актуальність вибраної теми, визначають основні напрями дослідження.

Метою даної роботи є оцінка ліквідності та платоспроможності сільськогосподарських підприємств Березнегуватського району та пропозиції для покращення їх фінансового стану.

Визначальною характеристикою фінансового стану підприємства є його платоспроможність. Платоспроможність визначається здатністю підприємства до швидкого погашення своїх короткострокових зобов'язань.

Освоєння ринкових відносин в Україні супроводжується стійкою тенденцією до збільшення кількості фінансово неспроможних підприємств. Статистика свідчить, що більшість підприємств приречені на припинення своєї діяльності протягом п'яти років існування. На сьогоднішній день на межі банкрутства знаходиться майже **1000** господарств.

В основу сучасної системи банкрутства підприємств України покладено нормативно-правову базу, спрямовану не на ліквідацію виробничих потужностей підприємств-боржників, а на їх збереження, відновлення виробництва, забезпечення робочими місцями працюючого населення, збереження великої кількості платників податків, життєздатних клієнтів банківської системи.

Реалізація на практиці нової системи банкрутства за рахунок санації, як основної процедури, повинна забезпечити появу реальних, ефективних власників, прискорити усунення від керівництва підприємств-боржників осіб, не здатних працювати в умовах ринкової економіки.

Для запобігання банкрутству суб'єкт підприємницької діяльності повинен мати відпрацьовану систему менеджменту, вивчати конкурентне середовище, раціонально використовувати активи, своєчасно погашати зобов'язання перед кредиторами [1].

В Березнегуватському районі станом на **01.01.2008** р. функціонувало **13** великих сільськогосподарських підприємств. Тож подальше дослідження будемо спрямовувати саме на них.

Для оцінки рівня ліквідності та платоспроможності підприємств необхідно розраховувати сукупність відносних аналітичних показників – коефіцієнтів ліквідності: абсолютної ліквідності, швидкої ліквідності, поточної ліквідності (табл. 1).

Таблиця 1

Показники ліквідності сільськогосподарських підприємств Березнегуватського району за 2007 рік

Коефіцієнти	Норматив	На початок року	На кінець року	Відхилення (+,-)
Абсолютної ліквідності	0,2–0,35	0,25	0,35	0,1
Швидкої ліквідності	0,7–1,0	0,7	0,6	-0,1
Поточної ліквідності	1–1,5	0,5	0,6	0,1

Дані таблиці 1 свідчать про те, що коефіцієнт абсолютної ліквідності за **2007** рік відповідає встановленому нормативу, тобто сільськогосподарські підприємства Березнегуватського району здатні негайно ліквідувати короткострокову заборгованість. Коефіцієнт швидкої ліквідності відповідає нормативу лише на початок **2007** року і становить **0,7**. Коефіцієнт поточної ліквідності підприємств досліджуваного району не відповідає встановленому нормативу. Це свідчить про те, що господарствам недостатньо обігових коштів, щоб ліквідувати борги протягом року.

Також при аналізі платоспроможності підприємств доцільно розрахувати коефіцієнт платоспроможності (Кпл), що показує, на скільки в силу негативних факторів можуть бути скорочені надходження грошових коштів, щоб при цьому була можливість проводити необхідні платежі:

$$K_{пл} = \frac{\text{Виручка від реалізації (}\Phi.2, p.010\text{)}}{\text{Витрати (}\Phi.2, p.280\text{)}}$$

По сільськогосподарських підприємствах Березнегуватського району цей показник становить:

$$K_{тл2006р} = \frac{42746,3 \text{ тис.грн}}{34439,7 \text{ тис.грн}} = 1,24;$$

$$K_{пл2007р} = \frac{36846,6 \text{ тис.грн}}{31484 \text{ тис.грн}} = 1,17.$$

Можна стверджувати, що навіть при скороченні грошових надходжень на 24% підприємства зможуть забезпечити поточні платежі. У 2007 році коефіцієнт дещо зменшився, але виробництво залишається прибутковим.

Фінансова стійкість характеризує ступінь фінансової незалежності і пов'язана з перспективною платоспроможністю (табл. 2).

Таблиця 2

**Показники фінансової незалежності
сільськогосподарських підприємств
Березнегуватського району за 2007 рік**

Коефіцієнти	Норматив	На початок року	На кінець року	Відхилення (+,-)
Автономії (незалежності)	> 0,5	0,8	0,9	0,1
Фінансування	< 1,0	0,1	0,08	-0,02
Стійкості (стабільності)	> 1,0	6,8	12,8	6

Дані таблиці 2 свідчать про те, що показники фінансової незалежності сільськогосподарських підприємств Березнегуватського району за 2007 рік відповідають встановленим нормативам.

Проаналізувавши загальний стан досліджуваних підприємств, можна зробити пропозиції для покращення фінансового стану:

- перш за все, підприємство повинно реалізовувати всю продукцію, що застоюється на складах. Реалізацією і просуванням продукції на ринок на підприємстві повинен за-

йматися відділ маркетингу. Саме цей відділ повинен забезпечити просування товару не тільки на вітчизняний ринок, а і за кордон;

- зниження собівартості продукції дозволить підприємству бути конкурентноспроможним на ринку збуту. Можливе за рахунок впровадження нової техніки, технологій, більш раціонального використання як матеріальних, так і трудових ресурсів, зменшення питомої ваги постійних затрат в собівартості продукції, адже зниження собівартості продукції прямо пропорційно впливає на збільшення прибутку підприємства;

- збільшення грошових коштів на поточному рахунку підприємства, що збільшить коефіцієнт абсолютної ліквідності і дозволить підприємству брати довго- і короткострокові позики в банку для фінансування поточної діяльності, які видаються лише платоспроможним підприємствам, в яких коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідає нормі. Збільшення грошових коштів можна забезпечити за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду;

- виробництво і розроблення нових видів продукції, яка зацікавить споживачів, а також отримання ліцензій на виробництво “ходових” товарів, що дозволить стабілізувати і покращити фінансовий стан підприємств.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азаров М.Я. Лише зростання економіки дасть змогу розв'язати всі соціальні проблеми / М.Я. Азаров // Урядовий кур'єр. – 2007. – № 19. – С. 4.

2. Саблук П.Т. Становлення аграрної політики в Україні / П.Т. Саблук // Економіка АПК. – 2006. – № 1. – С. 4.